

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Band: 61 (1947)

Artikel: Dicziunari rumantsch grischun : rapport per l'an 1946/1947
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-216131>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 30.09.2024

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Dicziunari rumantsch grischun

Rapport per l'an 1946/1947

Stampa

Durant ils ans 1946/1947 cumparittan ils faschiculs 13, 14 e 15 da noss' ouvra. Il faschicul 16 ais in stampa. El ais il terz dal seguond volüm.

Il prüm volüm cumpiglia dimena ils 13 faschiculs dal custab A cun sias 648 paginas text e 30 paginas registers. Quaists registers chi ans cuostettan bler temp e blera lavur rapreschaintan ün novum in talas ouvras. Els servan però dad instrumaints indispensabels per pudair explotar ils s-chazis chi as zoppan aint in la granda quantità d'artichels da nos Dicziunari. Il filolog chatta qua in prüma lingia ün index linguistic, ün muossavia per tuot las dumandas plü particularas davart la fonetica, morfologia, lexicologia e sintaxa. Quaist register serva però eir sco fich nüzzaivel mez da rinviament a fats linguistics analogs chi sun cuntgnüts aint ils artichels. Redigind ils artichels dal volüm chi sguonda, as poja adüna darcho chattar tras el ün rich material cumparativ, e po da l'otra vart as cuntantar cun ün cuort rinviament ad ün artichel anteriur impè da trattar la medemma chosa in ün nouv lö.

Eir l'index etimologic restarà ün instrumaint fat in prüma lingia ad üs dal linguist. Percunter as drizza l'index da materias ad ün circol blerun plü vast. Il giurist chatta qua suot il chavazzin «*Rechtliches*» ils artichels chi cuntagnan plets, fats ed üsanzas our da la vita da dret e d'administraziun da nos pövel in temps passats ed i'l preschaint. Il folclorist po s'atschertar consultant ils chavazzins «*Aberglaube, Bauernregeln, Knabenschaft, Rätsel, Spiel, Sprichwörter*» cha'l prüm volüm cuntain ün grand numer dad artichels chi al spordschan ün rich material. Il pauc vain fat attent als artichels *arader, arar, arazun, arbaglia, ardöffel, avaina* etc. tscherchand suot «*Ackerbau*», als artichels *agör, agricolan,*

aldar, aldüm, as-ch, aua, avrigl, avuost etc. tscherchand suot il chavazzin «*Landwirtschaft*». Il magister, il spiritual nu mancan da vaira che chi'd ais miss insembel suot «*Erziehung, Kirchliches, Seelenleben*», il meidi as volvarà als chavazzins «*Körper und Körperteile, Krankheiten und Gebrechen*» e finalmaing il mansteran vezza, dand ün tschüt aint illas gruppas «*Geräte, Werkzeug, Hausrat, Gebäude*» etc. cha eir la sfera da seis interess plü specials ha chattà sia degna rapreschantanza aint in nos Dicziunari.

Per l'ordinamaint alfabetic da noss artichels dà norma la fuorma ladina dals plets. Il lectur sursilvan vain guidà pro l'artichel cun agüd da rinviamaints. L'inter sistem da rinviamaints po però funcziunar pür cur cha tuot l'ouvra sarà cumparsa. Per avrir fingià uossa tuot ils scrignous da quaist prüm volüm eir a noss lectuors tschalovers avainsa s-chaffi ün *i n d e x s u r s i l v a n* chi muossa cha per exaimpel l'artichel *biadi* ch'el nu suppuona amo aint il prüm volüm as chatta suot *abiadi, derschentar* suot *arschantar, gidonter* suot *agüdant, guila* suot *aguoglia, lischiva* suot *altschiva, onda* suot *anda, puauna* suot *ampa* etc. etc.

Quaists registers sun gnüts accolts cun approvaziun da tuot quels chi consulteschan plü suvent noss' ouvra.

Il *seguond volüm* vain introdüt cun üna prefaziun chi orientescha davart las müdadas tecnicas chi sun dvantadas necessarias sün fundamaint da las experiencias fattas, meglinavant ün' agiunta al register da scurznidas per litteratura. Que chi disferenzcharà quaist nouv volüm da quel ouramai fini ais la granda quantità da plets interessants saja que dal puonch da vista folcloristic o etimologic. La legiun da fuormas doctas chi ans ha tut davent tant spazi dal prüm volüm tschessa ad ögl vezzand. Artichels sco *babania* cun sia quantità dad indicaziuns davart veglias üsansas e superstiziuns, *babau, babella, babuns, babütta, babuzi, baccun, bacharia, bacher, bachetta* ans mainan immez la vita da nos pövel. Lur pensar e radschunar, lur lavur e stainta, plaschair e divertimaint, tuot la prüvadscha da lur cumüns e lur chasas ans vain manà avant ögls da quaists artichels chi, eu m'allegr da pudair dir quetant, ans dan bainschi blera e stantusa lavur, ma eir bler plaschair e satisfacziun. Cul 16avel faschicul arrivaransa a l'artichel *bara*, eir quel ün tipic exaimpel per l'enorma ricchezza d'aspets cha la vita grischuna rinserra in sai.

Collecziun da material linguistic

Il bloc da var 50 000 cedlas chi spettaiva da gnir incorporà aint illa cartoteca granda ed aint ils blocs auxiliars creschit eir durant ils ans 1946 e 1947 per var 40 000 cedlas uschè ch'el s'amunta hoz a ca. 90 000 cedlas. Da quaist grand bloc derivan ca 60 000 cedlas our da l'Ischi, il chalender sursilvan «Il Glogn», da l'ediziun nova da la «Consolaziun dell' olma devoziusa» e dad otras publicaziuns sursilvanas.

Ordinaziun

Dal material collectà sül lö ed excerptà da cudeschs e manuscrits restan hoz amo dad incorporar aint illa cartoteca granda be var 25 000 cedlas chi sun però tuottas ordinadas dapersai e dimena dovrablas eir in quaista fuorma.

Ils s-chazis linguistics in fuorma da cedlas chi vegnan archivats aint il büro dal DRG. e cultivats cuntinuamaing in möd ch'els possan gnir utilisats per la redacziun da nos Dicziunari as cumponan hoz dals seguaints grands blocs:

1. **Bloc ruman tsch**, 530 s-chaclas. Quaist bloc ais il spinal da noss' intrapraisa. El cuntain il grandischem material furni daspö 40 ans da noss correspondent. Bliers da quaists bravs homens chi han respus a tuot noss questiunaris sun hoz cavia, pro la grand' armada. Que ch'els ans han dat: ün' infinità da plets, möds da dir, proverbis, descripziuns dad üsansas e superstiziuns e. u. i. ais per part già invlidà da la generaziun nouva. Id as tratta quia dimena da s-chazis chi nu pudessan hoz plü gnir ramassats. Las bellischmas collecziuns da material da Samagnun, da Filisur, da Seglias, da Flerden e Panaduz, co las vulessans far hoz, cha quaists cumüns sun' intudais-chats? Noss' atenziun e nossa premura speciala dedichainsa perque tant sco be pussibel a quaist bloc, il cumplettand cun excerpts da litteratura veglia e moderna, perfecziunand il sistem da rinviainaints invi ed innan da maniera chi ans schmütscha plü pac pussibel al momaint cha quaist müravglius instrumaint ans sto güdar a far ils artichels dal Dicziunari.

2. **Il bloc etimologic**, 28 s-chaclas, cuntain ils excerpts our da litteratura scientifica ordinats davo la ragisch dal pled. Scha'l redactor vuol s'orientar che reflex ch'ün dat pled latin ha gnü aint illas linguas neolatinas, dschains per exaimpel il pled

balineum «bagn» po el be consultar il dat chavazzin dal bloc etimologic e quaist bloc al darà l'infuormaziun giavüschada il rinviand a medem temp als cudeschs e periodics ingio cha quaista famiglia o eir be singuls rapreschantants da quella sun trattats e stübiats. S'inclegia cha a tal böt nu basta amo ün bloc da 28 s-chaclas cumpilà dasper la lavur redacziunala dals ultims quatter ans. Ma il cumanzamaint ais fat e cun perseveranza e sistem arrivaransa sgür a s-chaffir ün instrumaint da lavur chi facilitescha la redacziun dals artichels futurs e garantischa ün' orientaziun plü vasta illa richa litteratura linguistica.

3. Il bloc ideologic ha 35 s-chaclas. El ais ordinà davo chavazzins tudais-chs e voul unir tuot ils plets rumantschs chi correspuondan ad üna tscherta noziun. Nus chattaran dimena qua suot «*Lüge*» dasper *manzögna* eir *flausa*, *patüfla*, *trüfla*, *sjüfla*, *sflötra*, *grossa* etc. chi ans rinviescha al bloc rumantsch, ma eir *bambanna*, *gandolla*, *balla*, *mánic*, *canatta*, *frotula*, *fiandra* etc. etc. our dals vocabularis dialectals da l'Italia. Suot «*Schelle*» nu sun be units ils plets rumantschs *s-chella*, *talac*, *zampuogn*, *plumpa*, *plattera* etc. ed ils plets talians, dimpersè eir rinviamaunts ingio cha quaista chosa importante ais trattada e stübiada, per ex. Richard Weiss, Alpwesen Graubünden etc. Eir quaist bloc ais amo memma giuven per esser perfet. El dumanda amo ans da lavur ant ch'el saja uschè cumplet da pudair servir da guida absolutamaing fidada tras nos bloc central e tras la biblioteca.

4. Il bloc ladin-tudais-ch, 70 s-chaclas stachidas, ais ün excerpt our dal Dicziunari ladin tudais-ch-rumantsch da Bezzola-Tönjachen, fat sün noss' iniziativa da forzas auxiliaras a cuost da la SRR e da la LR. Quaist bloc chi cumpiglia 210 000 cedlas ais quasi ordinà a fin davo il chavazzin rumantsch. El serva d'instrumaint da controlla per noss chavazzins cha nus vuessan coordinar tant sco be pussibel cul Dicziunari ladin. A medem temp però sarà el l'instrumaint fundamental pel redactur dal Dicziunari ladin rumantsch-tudais-ch.

5. Il bloc sursilvan-tudais-ch, 38 s-chaclas, excerptà our dal Vocabulari sursilvan tudestg-romontsch da R. Vieli serva als medems intents sco il bloc ladin-tudais-ch. El quinta 106 000 cedlas ed as rechatta preschaintamaing in lavur d'ordinaziun.

6. Dasper quaists blocs grands avainsa amo divers blocs auxiliars plü pitschens cun in tuot 25 s-chaclas. Qua chattainsa ün bloc dals suffix, ün bloc botanic, ün bloc cul rumantsch da Samagnun, ün bloc d'illustraziuns ed oters plü. Els tuots dumandan lur chüra e cultivaziun per ch'els creschan ed as perfecziuneschan in möd nüzzaivel a l'ouvra.

Il lectur chi as renda quint cha la lavur surmanzunada vi a nossa cartoteca sio gnir fatta dasper la lavur redacziunala e cha quaista sto prodüer duos faschiculs cun total 96 paginas l'an, quel admitta tschert cha be lavur perseveranta e sistematica sustgnüda cuntinuamaing da bunas forzas auxiliaras po manar a böt. Nossas 726 s-chaclas cun lur passa 1 milliun e mez cedlas be pakin plü grandas co üna bancanota da 5 francs dessan la bella lingiada da 165 kilometers, que füss da Müstair sur il Fuorn e Güglija fin a Landquart. Tant be per dar ün' idea da que chi vuol dir la cifra dad 1,5 milliuns.

Publicaziuns e collecziuns independentas dal DRG.

Il Dicziunari rumantsch grischun ais üna lavur cumüna. Bain-schi sto ella gnir guidata d'ün singul respunsabel, ma manada a fin po ella be gnir sch'ella po quintar cun l'agüd da blera bratscha. Uschè eir davo finida la lavur da collecziun cun agüd da correspundents e questiunaris regulars, l'adampchamaint dal material continua. E qua nu vulessans interlaschar da far manzun da tuot quels amis chi ans dan adüna darcho voluntusamaing infuormaziuns davart dumandas specialas. Nossas circularas nu rivan adüna in üna bun' ura. Il paur chalchè da lavur sül fuond, il magister cun ün munt da quaderns sün maisa, avessan lavur avuonda eir uschigliö. Ma els nun as laschan stramantar e d'inrrar e mai ch'üna dumanda da nossa vart vain invlidada. Quetant ais üna furtüna per nos DRG. e plü suvent co que chi para, ils resultats da nossas retscherchas sun apunta d'attribuir a quaista voluntusa lavur da noss amis our sül pajais. Alchüns premurus Rumantschs ans tramettan spontanamaing adüna darcho material: plets collectats tuot a la zoppada durant ün' uretta a l'ustaria, excerpts our da scrittüras veglias ed oter plü. Pustüt sar Gian Gianet Cloetta, Bravuogn, sar dr. Men Gaudenz, Scuol, sar Tista Murk, Müstair, sar Tumasch Dolf, Mathon nu vegnan stanguels da'ns furnir novs s-chazis.

Il Dicziunari rumantsch grischun profita da mincha publicaziun chi tratta dumandas linguisticas, culturalas, istoricas e folcloristicas da nos chantun. Ellas tuottas fuorman per uschedir las premissas sün las qualas il Dicziunari sto pudair as pozzar. Daspö ch'anus avain cumanzà cun la publicaziun da noss'ouvra sun cum-parsas diversas monografias linguisticas, folcloristicas, giuridicas ed otras chi ans han furni ün rich material (sguondan in uorden cronologic):

M. Grisch: Die Mundart von Surmeir, Romanica Helvetica vol. 12, Zürich, 1939, üna dissertaziun ourdvar conscienziusa e richa da material linguistic notà in scrittüra fonetica ed interpretà cun maestria ans orientescha finalmaing davart ils dialects da la Val d'Alvra e dal Surset. Il DRG. consultescha d'ün cuntin quaiста ouvra chi rinserra in sias ca. 300 paginas bler daplü co que ch'ün soula aspettar d'üna dissertaziun. Vair recensiu in *Vox Romanica* 6,353.

Notker Curti: Im Bündner Oberland, Luzern (1941?). Quaiста plaschavla guida per tuots amis dal pövel e da la cultura sursilvana cuntain importantas descripziuns da las cumpagnias da mats, da chasas e mobiglia, lavuors e festas etc. e'ns ha fingià servi plü d'üna vouta da bun cussgliader pro la cumpilaziun da noss artichels.

Richard Weiss: Das Alpwesen Graubündens, Erlenbach-Zürich 1941. Fingià l'artichel *alp*, redat da Richard Weiss per nos DRG. demuossa ad evidenza quant vast cha'l champ da stüdis ais per quel chi voul perscrutar l'istorgia e la structura da nossas alps grischunas. Blerun plü fich co que chi po far l'artichel surmanzunà, descriva quaiст cudesch las alps, lur importanza per l'economia paura ed insomma la vita da l'allevatur da muvel durant la stà. Vair recensiu in *Rätia* 5, 309.

A. Maissen: Werkzeuge und Arbeitsmethoden des Holzhandwerks in Romanisch Bünden, Romanica Helvetica, vol. 17, Zürich 1943. L'autur da quaiста monografia deriva d'üna famiglia da mansterans. El cugnuoscha perque a fuond tant las metodos da lavurar il lain co las üsaglias necessarias. Il cudesch muni da 187 illustraziuns cuntain descripziuns fich detagliadas e cleras, in plü

l'intera terminologia dals maisters per tuot il territori rumantsch. Grazcha a quai st'ovra ais que facil da rediger artichels sco *ascha*, *splana*, *resgia*, *sgür*, *manera*, *manecla* etc. etc. sainza stuvair far novas retscherchas. Vair recensium aint in Rätia 7, 280.

Paul Scheuermeier: Bauernwerk in Italien, der italienischen und rätoromanischen Schweiz. Mit 427 Holzschnitten und Zeichnungen von Paul Bösch und 331 Photographien, Erlenbach-Zürich 1943. Cun la preschaint'ouvra spordscha il cuntshaint exploratur dal «Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz» da K. Jaberg ed J. Jud üna sorprendenta quantità da nouv material linguistic accompagnà da bunas descripziuns da la lavur da paur e da las üsaglias e s-chierpa dovrats lapro. Ils intagls in lain, ils disegns e las fotografias sun da prüma qualità. Vair recensium in Rätia 7, 186.

Chr. Lorez: Bauernarbeit im Rheinwald, Schriften der Schw. Gesellschaft für Volkskunde, Bd. 25, Basel 1943. Schabain chi as tratta qua d'ün'ouvra chi stübgia la cultura paurila d'üna colonia da Vallesans, spordsch'ella cun sias bunas descripziuns, sias bleras figüras aint il text e sias 190 fotografias ün material da prümischma valur. La cultura paurila, las metodas da lavur, las üsaglias e la s-chierpa da paur nu sun chosas limitadas als cunfins linguistics. Perque chattainsa in Valrain per part las medemmas metodas da lavur sco per ex. in Schons e. u. i. Il DRG. po be profitar, s'orientand davart il möd da viver, da pensar e da lavurar da nos cumpatriots tudais-chs. Vair recensium in Rätia 7, 238.

A. Sonder: Das ländliche Leben der Unterengadiner Gemeinde Tschlin im Spiegel seiner Sprache, Samedan 1944 cun 81 illustraziuns. Aint in ün dicziunari nun aise lö per descripziuns chi cumpiglian la vita d'ün inter cumün in tuot seis aspets. Tant daplü fa que dabsögn cha quai stas vegnan fattas in ouvras independentas. Dr. Ambros Sonder ans sporscha cun sia dissertaziun ün interessant quader d'ün cumün rumantsch. El descriva la chasa paurila, la cultivaziun dals ers e da la prada, nomnand adüna la terminologia da las chosas, lavuors, üsaglias e prodots uschè chi nascha ün retrat bainischem plastic da quai st cumün a la periferia da nossa terra rumantscha.

H. Lössli: Der Sprichwortschatz des Engadins, Winterthur 1944. Diversas collecziuns da proverbis retorumantschs existivan fingià avant la cumparsa da quaist' cudesch. Nus manzunain be quellas aint illas Annalas, vol. 13 e 21, meglinavant quellas da la Crestomazia retorumantscha da C. Decurtins, vol. 9, 10 ed 11. Lössli ha reuni tuot quaistas collecziuns existentas in ün sulet volüm cumplettand il material tras amplas novas retscherchas in noss cumüns ladins. El ha rablà insembel la bella glista alfabetica da 2556 proverbis e reglas da paur. Mincha proverbis ais muni d'üna buna traducziun e — schi fa dabsögn — da cuortas explicaziuns dal sen e maniamaint. L'ouvra ans renda fich buns servezzans.

L. Ujfer: Rätoromanische Märchen und ihre Erzähler, Schriften der Schweiz. Gesellschaft für Volkskunde, vol. 29, Basilea 1945. Il premurus collectader ed interpret da la parabla rumantscha ans spordscha cun quaist cudesch üna preziosa collecziun da texts rumantschs notats uschè, sco cha'l pövel ils raquinta. Chi chi pretenda cha la sintaxa rumantscha nun haja ünguotta dad original, as persvada svelto dal cuntrari, legiand quaists texts. Nus avain be fich pac material chi as lascha congualar cun quaist cun regard a la genuinità da la sintaxa. Dal rest la lectura da quaistas parabras ais ün giodimaint da prüm uorden.

A. Maissen, A. Schorta, W. Wehrli: Die Lieder der Consolazione dell' olma devoziusa, I. Teil, Die Melodien, II. Teil, Kritischer Text, Schriften der Schweiz. Gesellschaft für Volkskunde, Band 26 und 27, Basel 1945. L'importanza da quaist renomnà cudesch da chanzuns religiusas sursilvanas dal 17. e 18avel tschientiner ha güstifichà amplamaing la raccolta sistematica ed ediziun critica da melodias e texts. L'ovra ha früttà blera milli da bunischmas cedlas per nos DRG. Vair recensiu in Rätia 8, 284.

J. B. Masüger, Leibesübungen in Graubünden einst und heute, Cuoir 1946, cun passa 220 illustraziuns. Davart ils divers gös da nossa populaziun grischuna as pudaiv' ün orientar fin uossa be fich mal. La Crestomazia da Decurtins ed otras ovras cuntregnan bainschi singulas descripziuns, ma ün' idea da la granda ricchezza da quaists gös, da lur diffusiun e da lur terminologia ans dà pür il cudesch da nos vegl magister da gimnastica, prof. J. B. Masüger da Sarn.

Schweizer Dialekte in Text und Ton, Begleittexte zu den Sprechplatten des Phonogrammarchivs der Universität Zürich. Id ais sorti l'an 1946 pro Huber a Frauenfeld ün prüm quadern chi cuntain ils texts da las plattas fonograficas per 15 cumüns rumanths, meglinavant per Puschlav e Bondo. Ils texts eiran gnüts discurrits l'an 1926 aint il fonograf. La publicaziun procurada dal suotsegnà as retardet per motivs chi nu dependan da nus. Las istorgettas ed anecdotes transcrittass in scrittüra fonetica ans furnischan ün rich material linguistic.

Richard Weiss, Volkskunde der Schweiz, Erlenbach-Zürich 1946. L'importanza da quai st'ouvra pel DRG. nu giascha illa ricchezza dal material folcloristic grischun, ma bainshi aint il fat cha qua tuot quai material ais piazzà in ün ram plü vast chi permetta da perseguitar il svilup da tscherts fenomens folcloristics in tuot la Svizra e tgnand quint da la situaziun mentala chi'ls prodüa.

Jon Pult: Die Bezeichnungen für Gletscher und Lawine in den Alpen, Samedan 1947. In quai st'ouvra stübgia il bibliotecar da la Chesa Planta la terminologia dal vadret e da la lavina sün ün territori chi va dal Mont Blanc fin al Friaul. Noss plets grischuns cumparan dimena quia in ün connex fich vast, que chi permetta a l'autur da delucidar blierischems aspets chi sfügian al specialist grischun. La lavur exacta ed intelligiainta ais da grand' importanza eir per noss' ouvra.

Otras obras importantas sun nomnadas al principi dal seguond volum dal DRG.

La glista dals cudeschs manzunats in quai rapport ais dvan-tada bain lunga. Ma il spazi ch'ella dumandet nun ans dess displaschair. Allegrainans plütost cha nos chantun ha survgni in temps uschè greivs ed uschè materialistics tantas bellas obras da valur permanenta. Allegrainans eir ch'ellas han quasi tuottas in ün möd o l'oter profità dals s-chazis dal DRG., ma restituischan hoz multiplichadamaing ils impraists fats. Alchünas lavuors cumparsas in revistas gnaran nomnadas l'an chi vain.

Da las dissertaziuns giuridicas sortidas durant ils ultims ans sun d'importanza pel DRG. pustüt *E. Durgiai, Das Gemeinwerk,*

Disentis 1943; C. Berther, Das bündnerische Flurrecht, Disentis 1942. — Il plü prezios material linguistic e folcloristic ans offeran però las Annalas, Igl Ischi, Igl noss Sulom ed ils divers chalenders cha nus chattain nomnats sün mincha pagina dal Dicziunari.

Daspö la fundaziun da l'ouvra l'intshertezza in dumandas ortograficas tant in Engiadina co in Surselva ais adüna statta ün impedimaint pel svilup da nos Dicziunari. Ils chavazzins scrits a bun stim stuvaivan perque sforzadamaing accumular adüna daplü inconsequenzas e soluziuns provisorias chi impedivan ün ordinamaint alfabetic definitiv. Suot talas circumstanzas avess que fat stramaint da cumanzar cun la publicaziun da l'ouvra scha nus nun avessan gnü la pussibilità da'ns orientar persunalmaing pro'ls auturs dals vocabularis pratics davart il möd da scriver dals chavazzins ladins e sursilvans. Daspö la cumparsa dals duos dicziunaris da la Lia rumantscha: *Dicziunari ladin da R. R. Bezzola e R. O. Tönjachen* e dal *Vocabulari susilvan da R. Vieli*, las dumandas ortograficas sun evasas per nus in möd cuntantaivel.

Uschè la premissas chi mancaivan amo avant pacs ans per üna lavur speditiva, bainfundada e seriusa da nos DRG. gnittan s-chaffidas üna davu l'otra e — schabain chi resta amo fich bler da far — la redacziun dal DRG. po as basar adüna daplü eir süls stüdis dad oters scenziats sainza stuvair eruir svesc cun staint' e fadia tuot l'inifinità da detagls chi cumpuonan ün dicziunari.

Fats persunals

Il tempo da publicaziun da noss' ouvra sta in stret connex cul numer da personas chi as partecipeschan vi da la redacziun. Id ais pussibel dad aderir al giavüsch general, da schladinar la cumparsa da l'ouvra be scha nus pudain ingaschar amo ün seguond redactor. Fin uossa quaist postulat nun ha pudü gnir accumul causa mancanza da finanzas. Davo la mort da sar prof. *Chasper Pult*, l'utuon dal 1939, il suotsegnà restet sulet fin als 1. lügl 1942. Quella vouta entret sco seguonda redactura giunfra doctressa *Mena Grisch* da Sour. Ella bandunet però seis post fingià ils 1. lügl 1943 per as maridar. In seis lö entret ils 1. schner 1944 sar dr. *Alfons Maissen*. Siand cha intant eira dvantà indispensabel eir l'ingaschamaint d'üna giuvna da büro chi ans assista pro tuottas

lavuors na spürmaing scientificas, nossas finanzas as redüettan talmaing cha que nu füt pussibel da guadagnar a nos collega sur-silvan per üna plazza intera. Pel cumanzamaint da l'an scolastic 1946 gnit el elet sco professor a la Scoula chantunala uschè cha'l DRG. sto darcho as cuntantar dad ün redactur sulet. Sar prof. dr. Maissen ans assista però inavant tant sco pussibel, redigind artichels chi al van bain our da man. Ils 10 favrer 1947 entret sar stud. phil. *Alex Decurtins* da Trun sco agüdan in nos büro e restet qua fin als 10 mai. El s'occupet principalmaing da l'ordinamaint dal bloc etimologic, ans assistit però eir in las otras lavuors da büro cun zeli e bun man. Culs artichels *baita*, *baldachin* e *balena* ch'el ha redat, ans det el la cumprova, ch'el haja inclet che qualitats ch'ün bun artichel sto avair. Sar Decurtins ans bandunet per proseguir seis stüdis a Perugia. In settember entret darcho giunfra *Tina Conrad* in nos büro davo esser statta ingaschada per ün an utrò. A sar *Stiajen Loringett*, president da la Lia Rumantscha, vullensans ingrazchar cun quaist' occasiun perque ch'el mettet a dispuziun dal DRG. sia secretaria, giunfra *Lydia Rupp* per ün di l'eivna per evader la correspundenza e que dals 1. gün fin als 15 settember 1947. Causa l'incharimaint general chi redüa noss mezs finansialš in ün möd catastrofal, nun aise pel momaint gnanca da pensar dad ingaschar ün seguond redactur chi ans pudess assister in nossa greiva lavur. In quaista situaziun paisa perque l'agüd da l'instancabla *Cumischiun filologica* dublamaing. Ella ha demuossà eir durant quaists duos ans ch'ella as resguarda per ün organ da lavur ed agüd a l'ouvra e na per ün organ da spüra survaglianza fuormala e merita. perque insembel culla suprastanza da la SRR., chi güda eir ella pazchaintamaing a trar nossa chargia, public ingrazchamaint.

A. Schorta.

